

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput II. Eucharistiæ minister & nonnulla de Missæ sacrificio exponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

dulcedinem, animæque delicias, quæ ferventem
hanc dispositionem sequuntur, nemo melius,
quam qui eas experiuntur, devoti, ac sancti
homines noscunt, easque omnibus, quas mun-
dus offert, oblectationibus præhabent, identi-
tem suspirantes: *O quam suavis est Domine
Spiritus tuus!*

CAPUT II.

*Eucharistiæ Minister, & nonnulla de
Missæ Sacrificio exponuntur.*

Duplex Eucharistiæ distingui Minister solet;
unus qui eam conficit, alter qui jam confe-
ctam fidelibus distribuit. Idem qui confectionis
etiam distributionis Minister esse potest, non
econtra. Primis Ecclesiæ sæculis Dominici san-
guinis, imo & corporis dispensatio ob Presby-
terorum defectum Diaconis fuit concessa; cre-
scente postea Sacerdotum numero hæc illorum
denuo restricta, ac dempta potestas fuit. Muta-
tus quoque dispensandi modus. Olim nuda
manu viri; mundo linteolo fœminæ Euchari-
stiam excipiebant, propriæ manus adminiculo
vel statim sumendam, vel suas ad domos depor-
tandam, ut persecutionis tempore eadem refice-
re spiritum, ac se præmunire contra hostes pos-
sent; quæ rationes, cum hodie non pugnent,
sacer-

*Rituale Parisiense præscribit. Ut quid enim in-
firmus ob jejunii impossibilitatem cœlesti isthoc
cibo privetur?*

sacerdotali manu ori communicantium sacra-
 fta applicatur, absque mora reverenter
 glutienda, ac transmittenda ad stomachum.

Jure ordinario Eucharistiæ dispensatio
 solos Parochos spectat, aliosque Ecclesiæ
 Pastores; quia his suas oves pascere ex officio
 incumbit; uti in Vienensi oecumenico Concilio
 sub Clemente V. fuit sancitum, ubi omnibus
 Religiosis sub excommunicatione Papæ referenda
 Eucharistiæ, extremæ Unctionis, & Matrimo-
 nii administratio fuit interdicta. Nihilominus
 hodie Regulares ex Romanorum Pontificum
 aucto fideiibus Eucharistiam præbere suis in Ec-
 clesiis possunt, dummodo illos a parochiali Euc-
 haristia studiose retrahere, aut viaticum, vel pascha-
 lem Communionem iisdem porrigere non ve-
 deant; hoc quippe attentato censuram manifestè
 incurrerent; quia nullum, quod hanc ipsam
 cultatem tribuit, afferre possunt privilegium.

Eucharistiæ conficiendæ solus Sacerdos est
 Minister; hic quippe quoad hoc sanctis Apo-
 stolis succedit, quibus Christus præcepit:

(a) Cum Religiosis in suis dumtaxat Ecclesiis ac
 domibus Eucharistiam dispensandi sit concessa
 facultas, valde exorbitant, & nisi ignorantia
 accidens excusentur, censuram incurrunt, qui
 privatae quarundam muliercularum, diuturnam
 firmitate detentorum, devotioni ac petitioni
 satisfaciunt, sacram partuculam corporali involu-
 tam ad earum ædes deferunt, easque commu-
 cant. Abusus hic est qui non minus sacris Ceri-
 moniis, quam debitæ reverentiæ repugnat.

facite in meam commemorationem (Luc. 22.).
Sacerdotis ore (inquit sanctus Joannes Chryso-
stomus Homilia in Judam) verba proferuntur,
virtute autem Dei consecrantur. Similia caeteri
sancti Patres habent. Nicænum quoque Conci-
lium Diaconis præsumptuosus indignans ait: Ne-
que regula, neque consuetudo tradidit, ut hi,
qui offerendi Sacrificium non habent potesta-
tem, his qui offerunt, corpus Christi porrigant
(Can. 18.).

Non nisi in Missa Eucharistia confici, nec
una species sine altera consecrari licite potest;
non enim solius Sacramenti, sed & Sacrificii
dignitatem Eucharistia habet; in quantum au-
tem Sacrificium est, utriusque speciei distinctam
consecrationem exigit, ut sanguis vi verborum
a Christi corpore separatus, mysticam saltem
et incruentam hostiæ immolationem significet,
illamque in Cruce cruentam ad fidelium gratiam
reducatur in memoriam. Contra Missæ Sacrificium
nostri ævi hæretici multum declamant, ac præ-
cipue contra Missam, in qua nullus nisi solus
Sacerdos communicat. Infirma eorum funda-
menta apud Theologos Dogmaticos refutata in-
venies.

Missæ proin verum novæ Legis est Sacrifi-
cium, de quo amplissimus dicendi foret campus;
brevitati studentes præcipua tantum attingemus,
videlicet rem oblatam, offerentem, applicatio-
nem, locum.

Res oblata est idem Dei Filius, Christus
Jesus, qui in ara crucis pro totius mundi deli-
ctis

Etis Deo Patri se obtulit; unde sicut eadem hostia, ita & Missæ Sacrificium idem cum crucis Sacrificium est, soloque offerendi modo videlicet incruento ab illo cruento differt, tantum quævis alia antiquæ legis Sacrificia excedit, quantum Deus hominem, Creator creaturam superat.

Offerens invisibilis, ac principalis ipse Christus est, idem qui Sacerdos & hostia. Quam rem & Sacerdos dicitur in æternum secundum ordinem Melchisedech (*Psal. 9.*); quia nempertinuatō Sacrificio sub panis & vini speciebus ipsum Patri offert. Offerentis ministerialis aut mediati officium Sacerdos gerit, hocque merito etiam, qui adsunt, fideles offerunt; unde in Missam celebrat, Sacerdos ad Deum orat: *igitur oblationem servitutis nostræ; sed & nostræ familiæ tuæ . . . placatus accipias. Item: quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt Sacrificium &c.* De hoc mediato offerendi modo sæpius suos parochianos monere Parochi solent; ne, dum frigidi ac oscitantes Missæ sunt, spirituali ejusdem destituantur fructu.

Non solum Sacrificium eucharisticum, passionis rememorativum, sed & *propitiatorium* pro peccatis, *satisfactorium* pro pœnis debitis, *impetratorium* bonorum tam corporum, quam animarum concernentium juxta antiquam Traditionem, ac Ecclesiæ definitionem in Missa offertur (*Trid. Sess. can. 3.*). Et cum tam hostia quam principalis offerens infinitæ sit dignitas, infinitus quoque hujus Sacrificii est valor,

in finitis peccatis diluendis, pœnis relaxandis &c. sufficit. Unde quod finitus semper fructus sequatur, non tam ex defectu hujus Sacrificii, sed remissa ac finita eorum, pro quibus offertur, dispositione promanat. Quamvis (ait sanctus Thomas 3. Part. Quæst. 79. art. 5.) hæc oblatio ex sui quantitate sufficiat ad satisfaciendum pro omni pœna, tamen fit satisfactoria pro illis, pro quibus offertur, vel etiam offerentibus secundam quantitatem suæ devotionis, & non pro tota pœna.

Recte proin plura pro pluribus, imo & pro uno offeruntur Sacrificia; quia devotio major in secunda vel tertia applicatione illi, pro quo offeruntur, inesse potest; Deique augeri cultus, cui mystica proprii sui Filii oblatione gratius est nihil. Hancque ob causam nefas foret, pro pluribus, qui stipendia præbuerunt, unicum Missæ Sacrificium offerre. Damnabilis ista est praxis, intentioni fidelium, & legi ecclesiasticæ inimica; gravemque restitutionis obligationem parit, nec ullus pius, & doctus est Sacerdos, qui eam non detestetur (a).

Nec

(a) Contra hanc praxim declaratio prodiit a sacra Congregatione Cardinalium anno 1625. sub Urbano VIII. Specialem quoque Bullam *Nuper* contra eam anno 1697. Innocentius XII. vulgavit. Alexander VII. has insuper proscripsit propositiones: *Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet celebranti respondentem, idque post Decretum Urbani VIII.*
est

Nec minus vituperanda illorum avaritia, qui plura Missarum stipenda coadervant, quæ non nisi post longum temporis tractum satisfaciunt (a), vel qui ut se exonerent, aliis exigendas Missas committunt, ac stipendia tradunt sed diminuta, porosis aut spongiosis vasculis limi, quæ infusum in se liquorem, numerum totum, ac eadem in mensura reddunt. At quoque restitutioni sunt obnoxii, quia rationem ob quem juste sibi quidquam reservent, non habent (b).

est num. 8. Item: *Non est contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere & Sacrificium unum offerre; neque etiam est contra pietatem etiam si promittam promissione per juramentum firmata danti stipendium, quod pro uno offeram.* Est Num. 10.

(a) Qui Missam pro instante necessitate e.g. pro agonizante, pro felici partu &c. petitam offerat juxta communem graviter peccat, & non tantum damnum sive spirituale, sive corporale incutit, sed & stipendium restituere tenetur. Missas vero pro communi necessitate, & pro defunctis applicandas aliquo sed non nisi in dicto tempore differri posse sacra Congregatio Urbani VIII. determinavit. Hoc modicum tempus quidam ad duos Menses; alii ad tres menses extendunt. Ast quo fundamento haud scio video. Nam S. Congregatio (prout Cardinalis Perfector Tract. XIV. §. 14. testatur) die Julii 1655. proposito denuo hoc dubio respondit: *Modicum tempus intelligi infra mensem.*

(b) Fuerunt, qui avaritiæ ac cupiditatis patrocinium in se suscipere, & docere non erubuerunt.

Plures alios, qui circa Missarum stipendia & applicationes irrepunt, abusus persequi otium non est mihi, quivis enim Sacerdos Dei legem edoctus & Pontificum circa hoc Sancita animo revolvens, quid licitum, quidve illicitum sit, facile perspiciet. Ab avara stipendiorum coad-

cer-

Decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenta. Ast hanc Thesin num. 24. una cum aliis Alexander VIII. damnavit. Id ipsum, Decreto 30. Junii anno 1741. dato, Clericis sub pœna suspensionis, & Laicis sub pœna excommunicationis ipso factò incurrendæ, & Papæ reservatæ Benedictus XIV. prohibuit. Tribus tamen in casibus licite quidquam de stipendio reservatur. 1. Si pinguius stipendium datum est unice in gratiam accipientis, puta quia hic amicus, consanguineus est. 2. Si stipendium ex Beneficio fluat juxta declarationem congregationis Card. sub Urbano VIII. 3. Si alter non mere acquiescat, aut utcumque consentiat (nam hoc juxta Pontificum Decreta non sufficit); sed proprio motu ac liberrime se offerat ad inferius, aut infimum acceptandum stipendium; quod tamen raro contingit. Hic quoque animadvertendum, nonnisi ad cordatos, ac aliunde probatos viros superflua Missarum stipendia esse transferenda. Promiscua siquidem in quovis alios stipendiorum translatio non solum fidelium, qui stipendia præbent, intentioni est contraria, sed & ipsi Sacerdoti transferenti admodum periculosa, ac nociva; quia si substitutus infidelis sit, & applicationes negligat; ipse substituens id postmodum rescians, aut fundate dubitans, defectum supplere, & omittas ab illo Missas legere tenetur; eoquod ipsi, & non alteri

si-

cervatione præprimis Parochi debent abstinere dum pro aliis Missas offerunt; suarum orationibus obliviscantur. Sicut Dominicis diebus, Felice que Missæ parochiali interesse parochiani tenentur (*pag. 323. Et seq.*), ita ex Tridentini Decreto pro his *Sacrificium offerre* Parochus obligatur (*Sess. 23. de Reform. c. 1.*). Redituum non tenuitas licet quoad aliquid, non tamen quoad totum Parochos ab hac obligatione eximit, quomodo admodum vir, qui pauperem duxit uxorem, quantum potest liberis providere debet, equè congrua præbere alimenta (*a*).

Locus, ubi Missa celebretur, ab Ecclesiæ exordiis semper sacra, ac specialiter ad hoc

stipendia a petente fuerint concedita. hoc in simili. Dum enim Titius absque creditoris consensu, Cajo summam tradit, solvendam; Cajo non solvente, adhuc Titius tenetur; ita in casu &c.

(*a*) Die 8. Februarii a. 1716. sacra Congregatio Concilii propositis infra scriptis dubiis: 1. An Parochi non habentes congruam teneantur offerre Missam pro populo saltem in diebus festis ita ut sint cogendi in casu &c. 2. An Parochi habentes pingues redditus teneantur offerre Missam applicare pro populo &c. Respondit summum affirmative, censuitque observanda esse decreta, alias hac de re edita; ad secundum negative, & hujusmodi dubia non amplius proponenda mandavit. Ita ex Berlendi refert Amort (*14. §. 4. num. 16.*). Hancque Parochi obligationem Juris divini esse asserit, ac contrariam sententiam post tot Congregationis Decretum a quo improbabilem,

putata domus fuit. Dira persecutione hæc interrupta consuetudo fuerat; reddita tamen Ecclesiæ pace denuo renovata. Unde in Jure Sylvester Papa decrevisse legitur: *Nullus Presbyter Missas celebrare præsumat, nisi in sacratis ab Episcopo locis, qui sui particeps de cætero voluerit Sacerdotii, id est nisi voluerit incurtere pœnam suspensionis* (Can. *Nullus* dist. 1. de *Consecrat.*). Hancque prohibitionem Tridentinum nuper Concilium innovavit (*Seff. 22. de observandis &c.*). Cum Episcopi tamen licentia in privato quodam oratorio celebrari Missa potest (a); imo etiam sine expressa licentia dici

(a) In ejusmodi Oratoriis tot præcise dici Missæ possunt; tot & illæ solum personæ certis diebus Missam audire, quot, & quæ in concessionis Instrumento sunt designatæ; nec plures. Porro citato Tridentini Decreto privilegium super altare portatile in quovis honesto monasterii loco celebrandi Regularibus demptum non esse P. Billuart tenet; eoquod Concilii prohibitio *de domibus privatis, & omnino extra Ecclesiam sitis* procedat, sub quibus in Jure Monasteria intelligenda non veniunt. Oppositam sententiam, & fors probabiliorem P. Amort tuetur, eamque probat ex *Annotationibus Benedicti XIV.*, qui num. 46, ait: *Sicut sæpius declaravit S. Congregatio Concilii, Concilium Tridentinum derogavit privilegio Altaris portatilis, quod habebant Regulares &c.* Eodem in loco Clementis XI. Decretum, anno 1703, d. 30. Decembris editum, refertur, in quo ista habentur: *Quod vero ad Altare portatile (attingit) iterum in hærendo declarationibus superadditis, censuit licentias seu privilegia concessa nonnullis*

Godeau *Theol. Mor. Pars II.* D d lis

dici valet Missa sub dio 1. Si Ecclesia sit diruta
aut igne absumpta. 2. Si nulla in propinquo
adsit Ecclesia (Cap. *concedimus* 30. ibidem).
3. Si præsens Ecclesia numerosum capere popu-
lum non possit, multique non audita Missa re-
re deberent.

Multa adhuc de Missa dicenda occurrunt
quæ a variis Auctoribus erudite sunt pertra-
cta, ad quos Lectores remittimus. De Orati-
onis quoque Sacramento speciales quidam po-
stant libelli, quos ordinum Candidati impu-
nè volvere debent, ne imparati ac minus habili
in Examine inveniantur.

illis Regularibus (Cap. *in his. De Privilegiis*).
Et per aliquos summos Pontifices aliis Regularibus
communicata utendi dicto Altari portatili, in loco
celebrandi absque Ordinariorum licentia in locis
in quibus degunt omnino revocata esse per
Concilium. Idem postea in Concilio Romano
firmavit Benedictus XIII., utque contra Regu-
lares, qui in privatis, ubi dormiunt, Missas
celebrare pergunt, tamquam Sedis Apostolicæ
legati censuris etiam ecclesiasticis procedant, Apo-
stolice Episcopus admonuit (Tit. 15. c. 2.).

